

wpłynęło dn. 6. 05. 2010.
nr. 2618 podpis. *Burusewicz*

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**
ROWno-rd-000-5 /10(217)

J. Kołerek
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 6. 05. 2010.
nr. 327 podpis. *RP*

Warszawa, dn. 06 maja 2010 r.

Pan
Bogdan Burusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szymon Peric Marszałek

W odpowiedzi na pismo znak BPS/DSK-043-2624/10 dotyczącego oświadczenia złożonego przez senatora Grzegorza Wojciechowskiego wspólnie z innymi senatorami na 51 posiedzeniu Senatu w dniu 26 marca 2010 r. dotyczącego prowadzonych postępowań karnych wobec rolników, którzy z „nie z własnej winy są obecnie oskarżeni o przestępstwa polegające na wyłudzeniu dopłat bezpośrednich do produkcji rolnej i dofinansowań do inwestycji”, uprzejmie informuję, co następuje.

Odpowiedź na pytanie nr 1

1. Na jakiej podstawie prawnej ARiMR składa doniesienia do prokuratury, wcześniej nakładając kary administracyjne? Czy, zanim zostanie złożone takowe doniesienie, Agencja wyczerpuje wszelkie możliwości sankcji, przewidziane w postępowaniu administracyjnym?

Odnośząc się na wstępie do kwestii podstawy prawnej kierowania przez Agencję doniesień do prokuratury odnośnie podejrzenia o popełnieniu przestępstwa wyłudzenia dopłat unijnych, wskazać należy na art. 304 § 2 Kodeksu postępowania karnego (Kpk), zgodnie z którym „Instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie

zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa". ARiMR, jako instytucja państwowa ma zatem ustawowy obowiązek zawiadamiania organów ścigania o przestępstwach ściganych z urzędu.

Idąc dalej, wskazać należy, iż zgodnie z art. 297 § 1 Kodeksu karnego (Kk) *„Kto, w celu uzyskania dla siebie lub kogo innego, od banku lub jednostki organizacyjnej prowadzącej podobną działalność gospodarczą na podstawie ustawy albo od organu lub instytucji dysponujących środkami publicznymi - kredytu, pożyczki pieniężnej, poręczenia, gwarancji, akredytywy, dotacji, subwencji, potwierdzenia przez bank zobowiązania wynikającego z poręczenia lub z gwarancji lub podobnego świadczenia pieniężnego na określony cel gospodarczy, elektronicznego instrumentu płatniczego lub zamówienia publicznego, przedkłada podrobiony, przerobiony, poświadczający nieprawdę albo nierzetelny dokument albo nierzetelne, pisemne oświadczenie dotyczące okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego, instrumentu płatniczego lub zamówienia, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.* Podkreślenia wymaga, iż o odpowiedzialności z tytułu powołanych powyżej przepisów prawa powszechnie obowiązującego rolnicy są pouczeni w treści wniosku o przyznanie płatności, co potwierdzają złożeniem podpisu pod formułą, iż znane są im skutki składania fałszywych oświadczeń, wynikające z art. 297 § 1 Kk.

Należy ponadto podkreślić, iż zgodnie z art. 297 § 2 Kodeksu karnego *„Tej samej karze podlega, kto wbrew cięższemu obowiązkowi, nie powiadamia właściwego podmiotu o powstaniu sytuacji mogącej mieć wpływ na wstrzymanie albo ograniczenie wysokości udzielonego wsparcia finansowego, określonego w § 1, lub zamówienia publicznego albo na możliwość dalszego korzystania z elektronicznego instrumentu płatniczego”.*

Na uwagę zasługuje również fakt, że w przepisach kodeksu postępowania karnego nie ma regulacji, które uzależniałyby obowiązek zgłaszania przestępstwa przez instytucję państwową od jego szkodliwości społecznej bądź wyniku oceny prawdopodobieństwa, że postępowanie zostanie umorzony z innych przyczyn. Są to bowiem kwestie, które może rozstrzygnąć tylko upoważniony ustawowo organ.

Wskazać również należy, iż nie ma przepisów prawnych, które wyłączałyby obowiązek Agencji do określonego zachowania się tj. złożenia do organów ścigania informacji o podejrzeniu popełnieniu przestępstwa. Do powyższego, niezbędna jest zmiana obowiązujących odpowiednich przepisów prawnych, a inicjatywa legislacyjna w tym zakresie mogłaby zostać podjęta także przez odpowiednie władze powołane do tworzenia prawa.

Odnosząc się następnie do drugiej części pytania Panów Senatorów tj. wyczerpania sankcji administracyjnych przed ewentualnym wszczęciem postępowania karnego, należy zauważyć, iż postępowanie karne jest postępowaniem odrębnym i niezależnym od postępowania administracyjnego. Przesłanki odpowiedzialności za czyny określone w Kk nie są tożsame z przesłankami stanowiącymi podstawę wydania decyzji o odmowie przyznania płatności, wykluczenia z płatności na lata następne czy też egzekucji nienależnie pobranych płatności (o ile zostały przyznane). Te ostatnie wynikają bowiem z przepisów prawa materialnego krajowego oraz wspólnotowego regulujących zasady przyznawania poszczególnych rodzajów

pomocy. Należy podkreślić, iż na gruncie różnych systemów prawa tj. prawa administracyjnego i prawa karnego jest rzeczą naturalną, iż jedno zdarzenie otrzymuje dwie różne kwalifikacje prawne.

Należy zaznaczyć, iż jak wskazano powyżej, wykluczenia i pomniejszenia płatności wynikające z prawa wspólnotowego regulującego zasady przyznawania płatności (nazywane w piśmie Panów Senatorów sankcjami administracyjnymi) są stosowane niezależnie od przepisów prawa karnego, a więc wydanie wyroku uniewinniającego kończącego postępowanie karne w sprawie danego rolnika czy też umorzenie postępowania ze względu np. na znikomą szkodliwość społeczną czynu, nie kształtuje w żaden sposób sposobu zakończenia postępowania administracyjnego (czyli np. odmowy przyznania płatności).

Należy jednocześnie podkreślić, iż stosowane przez Agencję sankcje nie są sankcjami o charakterze karno – administracyjnym. Agencja nigdy nie nakłada na rolników kar finansowych tj. dodatkowej kwoty pieniędzy czy też grzywny, która miałaby być Agencji zapłacona niejako „za karę”. Agencja może jedynie odmówić przyznania płatności, wykluczyć z przyznania płatności na następne lata lub żądać zwrotu tego co zostało nienależnie wypłacone.

Odpowiedź na pytania nr 2

2. Czy składane doniesienia dotyczą każdej wykrytej nieprawidłowości? Proszę zatem o szczegółowe informacje, jakich płatności dokonywanych z ARiMR na rzecz rolników na rzecz rolników dotyczą doniesienia składane do prokuratury. Proszę o informacje, co do skali zjawiska w Polsce i w poszczególnych województwach?

Odnosząc się do kwestii, mających na celu ocenę skali zjawiska kierowania przez organy prowadzące postępowanie w sprawie przyznania dotacji unijnych do organów ścigania (pytania nr 2, 3 i 4 oświadczenia Panów Senatorów), uprzejmie informuję, iż ARiMR kieruje zawiadomienia do organów ścigania w sprawach wynikających z następujących programów, które są realizowane przez Agencję:

- 1) Wspólna Polityka Rolna,
- 2) Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich 2004-2006,
- 3) Program Operacyjny SAPARD,
- 4) Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”,
- 5) Sektorowy Program Operacyjny „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006”,
- 6) Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013
- 7) Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”.

Należy przy tym podkreślić, iż zawiadomienia o podejrzeniu popełnieniu przestępstwa kierowane są do organów ścigania wyłącznie w sprawach w których stwierdzono nieprawidłowości i jednocześnie zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa. Powyższe oznacza, że nie wszystkie stwierdzone nieprawidłowości kierowane są do organów ścigania.

Odpowiedź na pytanie 3 oraz 4

3. Ile do końca marca br. takich doniesień zostało skierowanych do prokuratury, w jakim zakresie i na jakiej podstawie?

4. Jaki procent wszystkich prowadzonych przez ARiMR postępowań w zakresie nienależnie pobranych dopłat lub dofinansowań został skierowany do prokuratury?

Ilość zawiadomień skierowanych do organów ścigania w skali kraju, jak również w podziale na województwa, oraz procent spraw, w których stwierdzono wystąpienie nieprawidłowości i skierowano zawiadomienie do organów ścigania na przestrzeni lat 2005-2010 obrazują poniższe tabele:

a) Ilość zawiadomień skierowanych do organów ścigania

Program	Ilość zarejestrowanych nieprawidłowości	Ilość spraw skierowanych do organów ścigania	%
Wspólna Polityka Rolna oraz PROW 2004-2006.	398604	4836	1,2 %
Program Operacyjny SAPARD	1230	35	2,8%
SPO „Restrukturyzacja ...”	1488	173	11,6%
SPO „Rybołówstwo ...”	68	3	4,4%
PROW 2007-2013	181718	1692	1%
Razem	583108	6739	1,15%

b) Ilość zawiadomień skierowanych do organów ścigania w podziale na poszczególne województwie

Oddział Regionalny	Ilość spraw skierowanych do organów ścigania	% (spraw skierowanych w danym województwie w skali kraju)
Dolnośląski OR	203	3,1%
Kujawsko-Pomorski OR	484	7,1%
Lubelski OR	394	6%
Lubuski OR	100	1,5%
Łódzki OR	3297	49%
Małopolski OR	82	1,2%
Mazowiecki OR	372	5,5%
Opolski OR	92	1,3%
Podkarpacki OR	29	0,4%
Podlaski OR	199	3%
Pomorski OR	294	4,3%
Śląski OR	484	7,1%
Świętokrzyski OR	133	2%
Warmińsko-Mazurski OR	196	3%
Wielkopolski OR	275	4%
Zachodniopomorski OR	105	1,6%

Odpowiedź na pytanie 5

5. Czy postępowanie Agencji jest odmienne w przypadku rolnika, który popełnił nieprawidłowości umyślnie i nieumyślnie, nie ze swojej winy?

Odnosząc się do kwestii dotyczącej odmiennego traktowania rolników popełniających nieprawidłowości umyślnie i nieumyślnie oraz podwójnego karania za to samo wykroczenie – administracyjnie np. wykluczenie z płatności oraz karnie informuję, iż ARiMR weryfikując złożone przez beneficjentów wnioski, analizuje przedłożone dokumenty pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa. W przypadku zaistnienia wątpliwości dotyczących wniosku oraz złożonych dokumentów ARiMR wzywa wnioskodawcę do przedstawienia dodatkowych wyjaśnień/dokumentów lub występuje do instytucji zewnętrznych z prośbą o informacje w sprawie. Inaczej rzecz ujmując, Agencja prowadzi postępowanie dowodowe mające potwierdzić lub wykluczyć istnienie nieprawidłowości. Jeżeli w wyniku przeprowadzonego postępowania zostanie stwierdzone, że producent podał dane, które nie kwalifikują go do uzyskania pomocy w pełnej wysokości, Agencja w zależności od etapu postępowania może np. odmówić przyznania pomocy, wszcząć postępowanie windykacyjne, a także może zastosować sankcje wykluczenia z pomocy finansowej wynikające z przepisów powszechnie obowiązujących.

Opisane powyżej obniżki i wykluczenia za nieprzestrzeganie zasad przyznawania płatności lub niewłaściwej deklaracji są jednak wyłącznie sankcjami wynikającymi z przepisów prawa materialnego krajowego i wspólnotowego regulujących przyznawanie poszczególnych rodzajów płatności.

Jednocześnie jeżeli zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa, w sprawie kierowane jest zawiadomienie do organów ścigania. Jak wyjaśniono powyżej prowadzone postępowanie w sprawie przyznania płatności jest postępowaniem niezależnym od ewentualnego postępowania karnego, którego podstawę stanowią przepisy Kk oraz Kpk. Skoro bowiem istnieją przypadki, że działanie rolnika wypełnia przesłanki zarówno ustaw przepisów prawa materialnego, procedury administracyjnej oraz prawa karnego to obowiązkiem organu jest stosowanie się do przepisów obowiązującego prawa i wypełnianie obowiązków nim nałożonych.

Należy ponadto zauważyć, iż przepisy regulujące zasady przyznawania płatności w wielu przypadkach przewidują różne skutki nieprawidłowej deklaracji w zależności od umyślności lub nieumyślności ich popełnienia. Jako przykład wskazać należy różne progi procentowe przedeklarowania powierzchni i różne następstwa ich przekroczenia w zależności od tego czy brak zgodności danych w deklaracji rolnika był jego zamierzonym działaniem czy też wynikają z zaniechania (np. art. 58 i 60 rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1122/2009 ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) Nr 73/2009. Jednakże przepisy nie wyłączają całkowicie odpowiedzialności rolnika za nieprawidłową deklarację jeżeli nieprawidłowość popełniona została nieumyślnie. Inaczej rzecz ujmując skutki za zamierzony brak zgodności są surowsze niż za nieprawidłowości popełnione nieumyślnie (zaniechanie). Jednocześnie należy podkreślić, że przepisy prawa wspólnotowego dopuszczają również możliwość odstąpienia od stosowania obniżek, w przypadku gdy rolnik może wykazać, że nieprawidłowości nie wynikają z jego winy. Jako

przykład w odniesieniu do płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego wskazać można na art. 73 rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1122/2009 ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) Nr 73/2009, zgodnie z którym – obniżek i wyłączeń (...) nie stosuje się, gdy rolnik złożył wniosek zgodny ze stanem faktycznym lub gdy może wykazać, że nieprawidłowości nie wynikają z jego winy. Ponadto zgodnie z cytowanym przepisem, obniżek i wyłączeń (...) nie stosuje się w odniesieniu do tych części wniosku o przyznaniu pomocy, co do których rolnik informował właściwy organ na piśmie, że wniosek o przyznanie pomocy jest nieprawidłowy lub zdezaktualizował się od czasu złożenia, pod warunkiem, że rolnik nie został powiadomiony o zamiarze właściwego organu przeprowadzenia kontroli na miejscu oraz że ten organ nie poinformował rolnika o jakichkolwiek nieprawidłowościach we wniosku.

Odpowiedź na pytanie nr 6

6. Czy, zdaniem Pana Ministra, rolnicy nie są karani podwójnie za to samo wykroczenie – administracyjnie, np. sankcjami w dopłatach, oraz karnie, np. grzywnami, a nawet więzieniem? Czy jest to kara adekwatna do popełnionego przestępstwa? Czy koszt prowadzonych postępowań administracyjnych lub karnych nie przekracza znacznie wagi popełnionego przestępstwa, np. jeśli dotyczy błędu rzędu kilku arów?

Kwestia „podwójnego karania za to samo” została wyjaśniona powyżej tj. w pytaniu 1 oraz 5. Odnosząc się natomiast do kwestii adekwatności stosowanych kar (w prowadzonych postępowaniach karnych) do wagi popełnionego przestępstwa uprzejmie informuję, iż kary wymierzają niezawisłe sądy. Praktyka pokazuje, iż w przypadku popełnienia rzeczywiście niewielkich nieprawidłowości, postępowania karne są umarzane już na etapie postępowania przygotowawczego. Przepisy prawa wskazują natomiast na obligatoryjny obowiązek powiadamiania organów ścigania o powziętych podejrzeniach popełnienia przestępstwa, co wyklucza uzależnienie kierowania zawiadomień od analizy kosztów związanych z postępowaniami karnymi.

Jednocześnie odnosząc się do kwestii kosztów prowadzonych postępowań administracyjnych oraz karania rolników za przedeklarowanie rzędu „kilku arów” wskazać należy, że istnieje szereg instytucji prawnych chroniących rolników od nakładania sankcji za tak niewielkie przewinienie (np. odstąpienie od ustalania kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych w przypadku kwoty nie przekraczającej równowartości 100 euro w przypadku płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego – czy też przyznanie płatności do powierzchni deklarowanej w przypadku zadeklarowania powierzchni większej o 0,1 ha - w przypadku płatności obszarowych (płatności bezpośrednich, ONW, płatności rolno - środowiskowych) przyznanie płatności do powierzchni stwierdzonej w przypadku przedeklarowania powierzchni do 3% - bez stosowania obniżek, odstąpienie od ustalania obniżek w przypadku, gdy kwota obniżek z tytułu stwierdzonych niezgodności w ramach systemu wzajemnej zgodności jest mniejsza od równowartości 100 euro). Powyższe ma przy tym podstawowe znaczenie dla poruszonego zagadnienia kosztów prowadzonych postępowań administracyjnych. W szczególności wspomniana powyżej instytucja odstąpienia od ustalania kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych w przypadku kwoty nie przekraczającej

równowartości 100 euro ma na celu zapobiegania patologicznym sytuacjom windykowania kwot mniejszych aniżeli koszt takiego postępowania.

Odpowiedź na pytania nr 7 i 8

7. Jakie postępowanie jest podejmowane wobec rolnika który korzystał z błędnych map lub wypisów z rejestru gruntów? Jako rolnicy doskonale wiemy, i Pan Minister i ja, że nadal panuje bałagan w zakresie numeracji i wielkości działek ewidencyjnych. Ich powierzchnie co chwila ulegają zmianie, np. z powodu prowadzonych prac melioracyjnych, o których niejednokrotnie rolnicy nie są informowani.

8. Jakiego okresu dotyczy opisane postępowanie ARiMR wobec rolników? Czy nie jest ono powiązane z nałożoną przez Komisję Europejską karą w wysokości 92 miliony euro, którą obciążona została Polska za niedociągnięcia dotyczące pomocy obszarowej w latach 2006-2007?

Odnosząc się do powyższych pytań uprzejmie informuję, iż ARiMR udziela dopłat bezpośrednich jedynie do powierzchni, gruntów kwalifikujących się do tych płatności, które są faktycznie użytkowane przez rolnika. Jednocześnie należy podkreślić, że warunki przyznania tych płatności wynikają wprost z prawa wspólnotowego. Nie ma tu znaczenia powierzchnia wskazana w Ewidencji Gruntów i Budynków. Zgodnie bowiem z przepisami wspólnotowymi płatności obszarowe przyznaje się do powierzchni gruntów rolnych nie większej niż maksymalny kwalifikowany obszar, o którym mowa w przepisach wspólnotowych, określony w systemie identyfikacji działek rolnych prowadzonym przez instytucję wdrażającą na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. w sprawie krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76, ze zm.). Nie jest rzeczą instytucji wdrażającej ocena narzędzi którymi posługuje się rolnik dokonując pomiaru użytkowanych przez siebie gruntów. Ponadto wykonując obowiązek wynikający z prawa wspólnotowego, określony w art. 12 ust. 3 rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1122/2009 mającego zastosowanie do płatności obszarowych, Agencja przekazuje corocznie rolnikom, wraz z wnioskiem spersonalizowanym, maksymalny obszar kwalifikowany (PEG) dla każdej działki ewidencyjnej, na której położone są działki rolne deklarowane do płatności w roku poprzednim. Jednocześnie podkreślić należy, iż rolnik, otrzymując spersonalizowany wniosek o przyznanie płatności, zgodnie z art. 12 ust. 4 rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1122/2009 ma obowiązek wprowadzić korektę podanych w nim danych, jeżeli są one niezgodne ze stanem rzeczywistym. Przedmiotowe poprawki mogą również dotyczyć poprawy granic działek ewidencyjnych. W takim przypadku jakiegokolwiek niejasności czy też niezgodności z systemem o którym mowa powyżej (systemem identyfikacji działek rolnych), są wyjaśniane z rolnikiem. W przypadku, potwierdzenia prawidłowości deklaracji rolnik nie jest sankcjonowany, a zgłoszone przez rolnika korekty stanowią podstawę do aktualizacji powierzchni referencyjnej w systemie identyfikacji działek rolnych. W takim przypadku brak

jest również podstaw do kierowania do prokuratury zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa „wyłudzenia dopłat”.

W związku z tym, że w latach 2005-2007 budowa systemu identyfikacji działek rolnych, na zasadach określonych w prawie wspólnotowym, nie została w pełni ukończona, Agencja przyznając płatności obszarowe bazowała pomocniczo na danych z EGiB, co skutkowało przyznaniem płatności także do powierzchni niekwalifikowanych do płatności, co wykazała Komisja Europejska w trakcie przeprowadzonych audytów. W konsekwencji z tytułu stwierdzonych nieprawidłowości (ustalenie powierzchni kwalifikujących się do płatności w oparciu o nieaktualne dane zawarte w systemie EGiB), Komisja Europejska ustaliła przedmiotową karę finansową.

Wykonując zatem zalecenia Komisji, od roku 2009 Agencja rozpatrując wnioski obszarowe opiera się wyłącznie na danych zawartych w systemie identyfikacji działek rolnych (LPIS), nie uwzględniając powierzchni referencyjnych określonych w systemie EGiB.

Odpowiedź na pytanie nr 9

9. Czy w innych krajach członkowskich, tak jak w Polsce, są składane doniesienia do prokuratury na rolników i są prowadzone postępowania przeciw rolnikom, którzy rzekomo wyłudzili dopłatę lub inne dofinansowanie? Jeśli tak, to proszę także o informację, jakie kary grożą za wyłudzenie dopłat i dofinansowań oraz jakie kary są wymierzane rolnikom.

Odnosząc się do ostatniego z pytań stawianych przez Panów Senatorów, wskazać należy przede wszystkim na przepisy prawa wspólnotowego, a w szczególności na art. 1a rozporządzenia (WE) Nr 1681/94 z dnia 11 lipca 1994 r. *dotyczącego nieprawidłowości oraz odzyskiwania kwot wypłaconych nieprawidłowo w związku z finansowaniem polityki strukturalnej i organizacją systemu informacji w tej dziedzinie*, regulujący definicję *podejrzenia nadużycia finansowego*, zgodnie z którym podejrzenie nadużycia finansowego oznacza nieprawidłowość, która prowadzi do wszczęcia postępowania administracyjnego lub/i sądowego na poziomie krajowym w celu stwierdzenia zamierzonego działania, w szczególności nadużycia finansowego określonego w art. 1 ust. 1 lit. a Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich. Należy ponadto zauważyć, iż stosownie do art. 3 cytowanego rozporządzenia, państwa członkowskie są zobowiązane cyklicznie (w okresie dwóch miesięcy po upływie każdego kwartału) zgłaszać Komisji wszelkie nieprawidłowości, które były przedmiotem wstępnego dochodzenia administracyjnego i/lub sądowego. Powyższe wskazuje, że postępowanie administracyjne nie wyklucza postępowania sądowego, a jedno i drugie winno być prowadzone na poziomie krajowym.

Wymienione powyżej rozporządzenia są wspólne dla wszystkich państw członkowskich i tworzą obowiązki dla każdego, bez wyjątku państwa korzystającego z unijnej pomocy. Uznać zatem należy, iż każde państwo członkowskie zobowiązane jest do wszczęcia postępowania administracyjnego i/lub sądowego w przypadku wystąpienia podejrzenia nadużycia finansowego, na poziomie krajowym. Powyższe oznacza zatem, iż kwestie dotyczące rodzaju

i wysokości kar stosowanych w każdym państwie za nadużycia danego rodzaju np. wyłudzenie dopłat regulowane są przez przepisy krajowe (najprawdopodobniej materii prawa karnego) każdego państwa członkowskiego. Agencja nie jest w posiadaniu informacji dotyczących ustaw karnych poszczególnych krajów UE.

Przepisy polskiego kodeksu karnego, jak wskazano na wstępie, nakazują zgłaszanie do organów ścigania podejrzenia popełnienia przestępstwa, a przestępstwo posługiwania się podrobionym, przerobionym, poświadczającym nieprawdę albo nierzetelnym dokument (...) o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego zostało stypizowane w art. 297 § 1 Kk.

Reasumując, wskazać należy, iż zawiadamianie odpowiednich organów o podejrzeniu popełnienia przestępstwa jest ustawowym obowiązkiem każdej instytucji państwowej, a jego niewykonanie zagrożone jest karą pozbawienia wolności do lat 3.

Biorąc zatem pod uwagę przesłanki formalno-prawne nie ma możliwości zwolnienia Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z obowiązku wynikającego z art. 304 § 2 Kpk. Ewentualne ograniczenia w tym zakresie wymagają wprowadzenia stosownych zmian legislacyjnych - ograniczenie ilości spraw kierowanych do organów ścigania wymaga wprowadzenia stosownych zmian w ustawie o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz w kodeksie karnym. Biorąc pod uwagę przesłanki formalno-prawne nie ma możliwości zwolnienia Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z obowiązku wynikającego z art. 304 § 2 Kodeksu postępowania karnego. Ponadto zgodnie z art. 231 §1 Kodeksu karnego „funkcjonariusz publiczny, który przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”, natomiast Agencja nie posiada kompetencji decyzyjnych w kwestii ustalania kwot i wielkości powierzchni, poniżej których nie jest konieczne informowanie Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie posiada we właściwości zbierania informacji dotyczących kar, jakie grożą za wyłudzenie dopłat i dofinansowań oraz jakie kary są wymierzane rolnikom w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Z p.o. z dnia

Z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETAŃ SZ STANU

Artur Ławniczak